

Asia: VN/13605/2023 ja VN/13604/2023

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja hyvinvointialueiden rahoituksesta annettujen asetusten muuttaminen (siirtolaskelmien tarkistaminen)

Kysymykset

1. Yleistä ehdotuksesta ja sen tavoitteista.

Sonkajärven kunta pitää asetuseronnoksia kannatettavina. Kuntien tasapuolinen ja oikeudenmukainen kohtelu on tärkeä periaate. Hyvää kirjanpitoa ja lakiuudistuksen tavoitteita ja henkeä noudattaneilla kunnilla ei pitäisi olla ongelmaa hyväksyä asetuseronnoksessa esitettyä oikaisumenettelyä. Jos hyvinvointialueuudistukseen liittyvät rahoitukseen tehtävät muutokset tehdään oikeudenmukaisella tavalla, antaa se hyvän lähtökohdan tulevilla vaalikausilla tehtävään valtionosuusjärjestelmän kokonaisuudistukseen. Sonkajärven kunnan kannalta olisi ensisijaisen tärkeää, että kokonaisuudistuksen valmistelu aloitettaisiin tämän vuoden aikana ja vietäisiin päätökseen huolellisesti tehden mutta päämäärätietoisella aikataululla.

2. Huomioon otettavat erät.

Ovatko kunnan peruspalvelujen valtionosuusasetuksen luonnoksessa mainitut oikaistavat erät (2 momentin kohdat 1-6) perusteltuja ja niiden huomioon ottamisen tapa mielestänne tasapuolinen kuntien välillä?

- 1. takautuvat pelastustoimen varallaolokorvaukset**
- 2. sote- ja pela- kuntayhtymien takautuvat alijäämät ja ylijäämät**
- 3. kunnan kirjaamatta jättämä osuus sote-kuntayhtymän alijäämästä**
- 4. sote- ja pela-kuntayhtymien ylijäämän palautus ja alijäämän kattaminen**
- 5. muiden sote-yhteistoimintaorganisaatioiden ja pelastuslaitosten 2-4 kohdissa tarkoitettu ylijäämän palautus tai alijäämän kattaminen**
- 6. palveluluokille kirjatut sote- ja pela -toimitilojen ja kiinteistöjen luovutusvoitot ja -tappiot sekä osakkeiden ja osuuksien luovutusvoitot ja -tappiot**

-

3. Onko mahdollisesti jokin muu merkittävästi laskelmia vääristävä erä?

-

4. Vaikutuksen merkittävyyden arviointi.

Kuntakohtainen tieto oikaistaisiin ainoastaan silloin, jos kyseinen tieto vääristää merkittävästi yksittäisen kunnan tai hyvinvointialueen rahoitusta. Merkittävänä pidettäisiin vaikutusta, joka olisi vähintään noin 30 euroa asukasta kohden laskettuna. Onko oikaisun kynnyks mielestänne oikea?

-

5. Menettely. Näkemyksenne ehdotetun oikaisumenettelyn toimivuudesta (kysely kunnille ja kuntayhtymille=hyvinvointialueille, muut saatavissa olevat selvitykset ja tiedot, siirtolaskelmaluonnos ja sen kommentointimahdollisuus)?

-

6. Muita huomioita.

Asetuksen mukaisesti oikaistavat erät ovat perusteltuja, mutta niiden oikaiseminen ei poista hyvinvointialueuudistukseen liittyvän rahoitussiirron valuvikoja. Kahden vuoden tarkastelujakso 2021 – 2022 ei ole riittävä tietopohja yhden vuoden sosiaali- ja terveydenhuollon menojen toteamiseksi pienten kuntien osalta. Malli ei ota riittävästi huomioon jyrkkää menojen vaihtelua, jota pienemmillä palvelunjärjestäjillä luonnollisesti saattoi esiintyä. Sonkajärven kunnan kohdalla ostetun erikoissairaanhoidon kustannukset ylittivät talousarvion 653 t€ (muutos 30,5 % TP21) ja hoito- ja hoivapalveluiden kustannukset 800 t€ (muutos 13,1 % TP21). Syinä ylityksiin olivat samanaikaisesti tapahtuneet yksittäisten avaintyöntekijöiden poisjäänti ja poikkeuksellinen palvelutarpeen kasvu, jotka johtivat palvelupolun hetkelliseen ruuhkatilanteeseen kesällä 2022. Suuressa kunnassa kahden vuoden tarkastelujakso kuvaa paremmin toiminnan keskiarvoa kuin pienessä kunnassa. Sonkajärven kunnan osalta ei voida sanoa, että vuosi 2022 olisi antanut keskiverron vuoden kuvaa sosiaali- ja terveydenhoidon kustannuksista, sillä kustannukset pitkällä aikavälillä ovat Sonkajärvellä olleet kohtuulliset ja kasvaneet hitaammin kuin keskimäärin muualla Suomessa. Pienten kuntien osalta rahoitussiirrot eli tulevien vuosien valtionosuudet ovat merkittäväällä tavalla toimintavuoden hyvästä tai huonosta onnesta kiinni. Mikäli tätä ei tässä vaiheessa voida oikaista, tulisi asia ottaa huomioon viimeistään kuntien valtionosuusjärjestelmän kokonaisuudistusta tehtäessä.

Hyryläinen Päivi
Sonkajärven kunta